

- Ingezonden brief -

Beste mensen,

Deze week ontvingen wij een ingezonden brief van onze topspreker Gabriël Anthonio. Gericht aan jullie, als volgers van Focus Learning Journeys.

Veel leesplezier en inspiratie en dank voor jullie reacties op de mail van vorige week!

Remco Gerritsma

Leiderschap in tijden van (Corona) crisis?

Prof. dr. Gabriël Anthonio

Regelmatig horen we bij een crisis de roep om meer leiderschap. “Er moet hier meer leiderschap worden getoond!” De roeper bedoelt dan meestal dat er harde maatregelen moeten worden genomen. “Nu een totale Lockdown graag en snel een beetje!” Iemand moet nu met de vuist op tafel slaan of hard ingrijpen. Het is waar dat er soms niet langer vergaderd of overlegd moet worden, maar dat de situatie om actie vraagt. Echter, die actie kan ook zonder geweld, vanuit draagvlak en verbondenheid vormgegeven worden.

Louter met geweld top-down sturen werkt zelden of nooit. Er vallen altijd onnodig slachtoffers, de schade is groot en de leider die doorpakte komt geregeld in het nauw, verlaat de arena via de achterdeur of komt voor een onderzoekscmissie om zich te verantwoorden. Maar wat is in crisistijd ons morele kompas? Wat is het goede om te doen, als leider in crisistijd? We gaan te rade bij een groot wetenschapper en filosoof: niemand minder dan Plato (427-347 v.C.).

Plato leefde in het oude Athene, in een periode waarin hij alle vormen van leiderschap kon bestuderen. De ene na de andere heerser volgde elkaar op. Er werd veel strijd geleverd, bloed vergoten, bondjes gesloten en even zo vaak weer verbroken. De ene crisis volgde de andere op. Het werd maar niet rustig en stabiel. Doordat de leiders steeds met elkaar overhooplagen.

Voor het genot

We kunnen leiderschap inzetten voor ons genot en plezier. Dit is even plezierig, prettig en kan ons leuke vrienden opleveren. Echter, alles wat van waarde op dit niveau is zit aan een product, de drank en lekker eten vast. Als er geen eten en drinken meer bij je te halen is, je niet meer kunt trakteren of betalen komen die gezellige vrienden niet meer langs. Het is dus allemaal zeer tijdelijk!

Voor het gewin

We kunnen leiderschap ook inzetten voor dat wat ons nuttig lijkt. Het is geven en nemen en je netwerk goed onderhouden. Vleierij hoort hier ook een beetje bij. Het levert ons zeker voordeel op! Echter, dit vervliegt misschien wat minder snel dan bij het genot, maar het is ook maar tijdelijk. Als er niets meer bij je te halen is val je buiten de cirkel.

Voor de eeuwigheid

Genot en gewin zijn verbonden met het vergankelijke. De oplossing ligt dus in het onvergankelijke. Dat wat eeuwig is. In moderne taal, dat wat duurzaam is. Datgene doen wat blijvend impact heeft. En dan,

zegt Plato, heb ik goed nieuws. Er zijn namelijk een aantal waarden die geen product of relatie nodig hebben. Die hebben genoeg aan zichzelf, die staan altijd stil. Ze staan niet ter discussie, nergens en bij niemand! Wat stilstaat is verbonden met het eeuwige. Rechtvaardigheid, Wijsheid, Moed en Matigheid zijn hier voorbeelden van.

Ieder voelt op zijn klompen aan dat dit universele, voor ieder begrijpelijke en nastrevenswaardige waarden zijn. Leidinggeven vanuit deze waarden onderstreept niet alleen de individuele goedheid, maar ook het algemene goede. Kortom, Plato zijn advies is: Hoe spannend het ook is, verlaag je niet tot focus op genot en gewin, maar blijf je richten op het algemene goede. Genieten of gewin zijn op zich niet verkeerd, maar zijn geen doel op zich. Het is de vrucht van een nobel leven en gewaardeerde leider.

Ook in latere teksten, zoals de Bijbel komen we deze richtlijn tegen. Matt. 6:33 "Zoek liever eerst het Koninkrijk van God en zijn Gerechtigheid, dan zullen al die (genot en nut) dingen je erbij gegeven worden." Er zijn dus waarden die er echt toe doen en die meer impact hebben dan alle andere waarden die verbonden zijn met het tijdelijke vergankelijke.

Een crisis maakt een overlevingsinstinct in veel mensen los. Ieder voor zich, kleding, voeding, spullen en medicatie. Het graaien in paniek is ook in ons land begonnen. Hulpverleners die na een lange dag (en nacht) werken naar de winkel gaan treffen lege schappen aan. Gelukkig zien we bij velen ook solidariteitszin. Dat is precies waar Plato hierboven op doelt.

Hamsteren, ten koste van anderen hoort hier dus niet bij. Onverantwoordelijk gedrag, waarmee je niet alleen zelf risico loopt maar ook anderen kunt besmetten hoort hier niet bij. Misbruik maken van de situatie, door onterecht geld te claimen bij de overheid, hoort hier ook niet bij. De positie als arts of hulpverlener gebruiken ten koste van anderen hoort hier niet bij. Beveiligingsmiddelen achter houden terwijl de nood hoog is hoort hier niet bij. Het zijn vormen van leidinggeven die op het niveau van genot en gewin zitten. Het draait allemaal om jezelf. Plato, en de Jonge Rabbi uit Nazareth, Jezus, vertellen een heel ander verhaal. Dat wat er écht toe doet is groter dan jouw ego, eigen lichaam of je auto en je huis. Je zou bijvoorbeeld kunnen overwegen om in deze dagen een boodschap te doen voor een hulpverlener, die extra hard moet werken en meer risico loopt. En neem dan wat extra lekkers of een bloemetje mee!

Kortom, doe wat goed is voor iedereen, inclusief voor jezelf! En je zult onsterfelijk worden. Zelfs als je er fysiek niet meer bent zullen mensen over je spreken. Het zal gaan over jouw karakter, niet de bloemen of taartje op zich. Je hebt in termen van Plato het kompas, die je wijst in de richting van de eeuwigheid, het duurzame gevonden! Het vraagt altijd om een zekere mate van persoonlijk offer, met Pasen zullen we hier weer aan denken. Stilstaan bij leiderschap, dat niet naar genot of gewin kijkt. Maar naar links en rechts, naar wie er naast Hem hangt omziet.

*"Niet hamsteren,
maar delen..."*

◀ Meer over Gabriël Anthonio

